

Sygn. akt V U 1322/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Radosław Buko**

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Pezena

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 roku w Słupsku

odwołania T. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 4 lipca 2013 roku znak (...)

w sprawie **T. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu T. C. prawo do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 roku numer 153 poz. 1227 ze zm.) od dnia 13 czerwca 2013 roku, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego

UZASADNIENIE

Ubezpieczony T. C. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 04.07.2013 r., znak (...), odmawiającej prawa do emerytury.

Ubezpieczony domagał się uchylenia zaskarżonej decyzji w całości i przyznanie prawa do emerytury podnosząc, że w okresie od 02.05.1975 r. do 07.08.1978 r. pracował w Zakładach Produkcji (...) w L. Oddziale G. z siedzibą w K. w warunkach szczególnych przy wydobyciu torfu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż ubezpieczony wykazał na 01.01.1999r. wymagany staż ogółem, ale nie wykazał wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu zatrudnienia w Zakładach Produkcji (...) w L. Oddział G. z siedzibą K., ponieważ nie przedłożono świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony T. C., urodzony (...), w dniu 13.06.2013 r. złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem OFE. Nadal jest zatrudniony w (...) Spółce z o.o. w P.. Wykazał według stanu na dzień 01.01.1999r. okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 26 lat 11 miesięcy i 10 dni, w tym 14 lat 4 miesiące i 2 dni okresu pracy w warunkach szczególnych. Zaskarżoną decyzją z dnia 04.07.2013 r. odmówiono mu prawa do emerytury z uwagi na nie wykazanie 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu zatrudnienia w Zakładach

Produkcji (...) w L. Oddział G. z siedzibą K., ponieważ nie przedłożono świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

/dowód: akta emerytalne ZUS; wniosek k. 1 –3, karta przebiegu zatrudnienia na dzień 01.01.1999 r. – k. 12, zaskarżona decyzja z dnia 04.07.2013 r. – k. 11 – 11 v./

Ubezpieczony T. C. w okresie od 02.05.1975 r. do 07.08.1978 r. zatrudniony był stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach Produkcji (...) w L. Oddział G. z siedzibą K.. W toku zatrudnienia ubezpieczony pracował jako operator ciężkiego sprzętu tj. na sypcharce gąsienicowej oraz ciągniku gąsienicowym na torfowisku. Praca jego polegała na sypchaniu ziemi torfowej, wożeniu proszku torfowego oraz wyrównywaniu terenu. Nie wykonywał innych prac nie związanych z pozyskiwaniem torfu. Nie korzystał z urlopów bezpłatnych. W trakcie jego zatrudnienia praca jego nie była kwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

/dowód: akta sprawy: wyjaśnienia ubezpieczonego – k. 18 – 18 v. w zw. z k. 20 (00:02:52 – 00:10:58), zeznania świadka J. P. – k. 18 v. w zw. z k. 20 (00:13:20 – 00:22:04), zeznania świadka J. S. – k. 18 v. w zw. z k. 20 (00:22:05 – 00:26:56), akta osobowe ubezpieczonego – koperta k. k. 17 akt sprawy: umowa o pracę z dnia 02.05.1975 r., świadectwo pracy z dnia 07.08.1978 r. angaż z dnia 01.08.1977 r./

Praca ubezpieczonego w toku zatrudnienia w od 02.05.1975r. do 02.08.1978r. tj. przez 3 lata 3 miesiące i 6 dni była pracą w warunkach szczególnych. Okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi łącznie 17 lat 7 miesięcy

i 8 dni, po doliczeniu okresu bezspornego uznanego przez organ rentowy w wymiarze 14 lat 4 miesiące i 2 dni.

Ubezpieczony według stanu na dzień 01.01.1999 r. posiada wymagany 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych.

/dowód: akta sprawy: wyjaśnienia ubezpieczonego – k. 18 – 18 v. w zw. z k. 20 (00:02:52 – 00:10:58), zeznania świadka J. P. – k. 18 v. w zw. z k. 20 (00:13:20 – 00:22:04), zeznania świadka J. S. – k. 18 v. w zw. z k. 20 (00:22:05 – 00:26:56), akta osobowe ubezpieczonego – koperta k. k. 17 akt sprawy: umowa o pracę z dnia 02.05.1975 r., świadectwo pracy z dnia 07.08.1978 r. angaż z dnia 01.08.1977 r./

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego T. C. zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 - w brzmieniu obowiązującym do końca grudnia 2012r. - emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody

budżetu państwa. Obecnie od 01.01.2013 r. brak jest obowiązku rozwiązaniu stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony T. C. na dzień złożenia wniosku o emeryturę miał ukończone 60 lat – ukończył je w dniu 21.12.2010 r., nie jest członkiem OFE. Posiada wymagany 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237 poz.1312) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Z kolei ust 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno – rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 kpc, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż

dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Ponadto należy dodać, iż w myśl § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznano za pracę w szczególnych warunkach prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych (Dział VIII pkt 3).

Jak już wyżej wskazano, o zaliczeniu pracy do okresu pracy w warunkach szczególnych, decyduje nie rodzaj zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska, a praca jaką faktycznie wykonywał. Powyższe zostało również potwierdzone w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

W ocenie Sądu praca ubezpieczonego jako operatora spycharki gąsienicowej oraz ciągnika gąsienicowego w spornym okresie zatrudnienia była pracą w warunkach szczególnych.

Fakt pracy został potwierdzony zeznaniami świadków: J. P. oraz J. S.. Świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym znali zatem charakterystykę i warunki pracy T. C..

Zeznania świadków w tym zakresie jako jasne, rzeczowe, logiczne i spójne Sąd uznał za wiarygodne. Sąd dał wiarę powyższym zeznaniom, gdyż są one w zgodne z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych ubezpieczonego. Świadek J. S. wyjaśnił dodatkowo, że w zakładzie pracy stanowiska były określane jako operator mechanik, mimo wykonywania tylko czynności operatora.

Nie dziwi Sądu, że pracodawca po zakończeniu stosunku pracy nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, bowiem rodzaje prac zaliczane do prac w szczególnych warunkach na przestrzeni lat zmieniały się i w okresie zatrudnienia ubezpieczonego praca przez niego wykonywana nie była kwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych.

Z tej przyczyny Sąd bardzo starannie analizował dane wynikające z zeznań świadków oraz dokumenty znajdujące się w jego aktach osobowych.

Brak świadectwa pracy sam w sobie nie świadczy, że ubezpieczony nie świadczył w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, iż świadectwo pracy wydane przez pracodawcę nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot go wydający nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania w zakresie administracji państwowej, a tylko takie dokumenty stanowią dowód tego co zostało w nim urzędowo potwierdzone. Wydane przez pracodawcę świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r., sygn. akt III UK 31/2004 (OSNP 2005/1 poz.13).

Zważyć należy, iż przepisy dotyczące ubezpieczeń społecznych nie są niezmiennie w związku z czym ratio legis omawianej regulacji wymaga ustalenia prawa ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów obowiązujących w dacie rozpatrywania sprawy. Istniejące od ponad 40 lat w ustawodawstwie ubezpieczeń społecznych prawo do wcześniejszej emerytury jest związane z coraz to nowymi rodzajami prac i może wystąpić sytuacja, w której rodzaje prac wykonywanych w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku nie będąc wówczas zaliczane do prac szkodliwych, zostały uznane za takie przez przepisy obecnie obowiązujące. Upływ czasu, zazwyczaj jest wyznacznikiem postępu społecznego, i w omawianej sytuacji zmiana stanu prawnego spowoduje rozszerzenie materialnych uprawnień ubezpieczonego (tak: glosa Teresy Bińczyckiej – Majewskiej do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619/98 OSNP 2000/11/439, OSP 2002/2/26, OSNP-wkł. 1999/19/1, M.Prawn. 1999/12/9, PiZS 1999/9/35).

W ocenie Sądu okres zatrudnienia w Zakładach Produkcji (...) w L. Oddział G. z siedzibą K. nie budzi żadnych wątpliwości i może zostać uznany za pracę w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że praca ubezpieczonego od 02.05.1975 r. do 07.08.1978 r. tj. przez 3 lata 3 miesiące i 6 dni była pracą w warunkach szczególnych. Łączny okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi 17 lat 7 miesięcy i 8 dni, po doliczeniu okresu bezspornego uznanego przez organ rentowy w wymiarze 14 lat 4 miesiące i 2 dni

W tym stanie rzeczy Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu T. C. prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 13.06.2013 r. tj. od dnia złożenia wniosku o emeryturę, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego, o czym orzeczono w sentencji wyroku.

Ustalenie, czy ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd. Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia emerytalnego. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.